Yalan Söyleme E?ilimleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yalan Söyleme E?ilimleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32782

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yalan Söyleme E?ilimleri Ölçe?i, bireylerin yalan söyleme davran??lar?na yönelik e?ilimlerini sistematik olarak ölçmek amac?yla 2021 y?l?nda geli?tirilmi? özgün bir psikometrik araçt?r. Ölçek, yalan söyleme motivasyonlar?n? temel olarak iki ana faktör alt?nda incelemektedir: **duygusal nedenlere ba?l? yalanlar** ve **sosyal nedenlere ba?l? yalanlar**. Geli?tirme sürecinde kapsaml? geçerlik ve güvenirlik analizleri yap?lm?? olup, 5'li Likert tipi derecelendirme format?n? kullanmaktad?r.

Bu ölçek, bireylerin sosyal ve duygusal ba?lamlarda ne s?kl?kta ve hangi amaçlarla gerçe?i çarp?tt???n? anlamak isteyen ara?t?rmac?lar için önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Yalan Söyleme, Aldatma, E?ilim, Psikolojik Ölçek, Geçerlik, Güvenirlik, Sosyal Psikoloji

Yazarlar

Muhammet Aykuthan ULUSOY, O. Sezgin

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin yalan söyleme davran??lar?na yönelik genel e?ilimlerini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. Geli?tirme çal??mas?, bu e?ilimlerin alt?nda yatan psikolojik ve sosyal motivasyonlar? birbirinden ayr??t?rarak daha derinlemesine analiz yap?lmas?na olanak tan?may? hedeflemi?tir.

Bu araç, özellikle e?itim, klinik ve sosyal psikoloji alanlar?nda yalan söyleme davran???n?n nedenlerini ve sonuçlar?n? inceleyen ara?t?rmalara katk? sa?lamak üzere tasarlanm??t?r.

Yap?

Yalan Söyleme E?ilimleri Ölçe?i, yalan söylemeyi tek boyutlu bir olgu yerine, motivasyon kaynaklar?na göre ayr?lan çok boyutlu bir yap? olarak ele almaktad?r. Yap?, Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizleri sonucunda iki temel alt boyutta toplanm??t?r:

Duygusal Nedenlere Ba?l? Olarak Söylenen Yalanlar: Bu boyut, bireyin kendi duygusal durumunu koruma, suçluluktan kaç?nma veya ki?isel rahatlama sa?lama gibi içsel ve duygusal ihtiyaçlardan kaynaklanan yalanlar? ölçer. Bu alt boyut 10 maddeden olu?maktad?r.

Sosyal Nedenlere Ba?l? Olarak Söylenen Yalanlar: Bu boyut, sosyal kabul görme, ba?kalar?n?

ARABPSYCHOLOGY.COM

etkileme, çat??madan kaç?nma, sosyal beklentilere uyum sa?lama veya d??sal avantaj elde etme gibi sosyal etkile?imlerden kaynaklanan yalanlar? ölçer. Bu alt boyut 13 maddeden olu?maktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, kapsam, yap? ve ölçüt geçerli?i olmak üzere üç ana ba?l?kta incelenmi?tir. **Kapsam geçerli?i** için uzman görü?leri al?nm?? ve Lawshe'nin kapsam geçerlik oran? (KGO) ve kapsam geçerlik indeksi (KG?) hesaplanm??t?r. Bu analizler, maddelerin ölçülmek istenen yap?y? yeterince temsil etti?ini göstermi?tir.

Yap? geçerli?i, hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak test edilmi?, ölçe?in teorik olarak önerilen iki faktörlü yap?s?n?n verilerle uyumlu oldu?u belirlenmi?tir. Ayr?ca, **ölçüt geçerli?i** çal??malar? kapsam?nda ölçek maddeleri için madde toplam ve madde kalan korelasyonlar? analiz edilerek maddelerin ay?rt edicilik düzeyleri de?erlendirilmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k temelinde gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l??? de?erlendirmek amac?yla yayg?n olarak kullan?lan Cronbach Alfa güvenirlik katsay?s? hesaplanm??t?r. Elde edilen katsay?lar, ölçe?in genelinin ve alt boyutlar?n?n yüksek düzeyde tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir, bu da maddelerin ayn? psikolojik yap?y? ölçmede kararl? oldu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda faktör analizi, ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamla?t?rmak için kritik bir rol oynam??t?r. ?lk a?amada uygulanan **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA), yalan söyleme e?ilimlerinin iki temel ve anlaml? faktör alt?nda topland???n? ortaya koymu?tur: Duygusal Nedenler ve Sosyal Nedenler. Bu analiz, toplam 23 maddelik nihai formun faktör yüklerini belirlemi?tir.

?kinci a?amada ise, AFA ile elde edilen iki faktörlü yap?n?n farkl? bir örneklemde do?rulanmas? amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, modelin uyum indekslerinin kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu ve iki faktörlü modelin veri setine mükemmel bir uyum sa?lad???n? kan?tlam??t?r.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Development)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: 5'li Likert Tip (Örn: Hiçbir Zaman - Her Zaman)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yeti?kin Örneklem (Adult Sample)

Age Group: Belirtilmemi?tir (Genellikle üniversite ö?rencileri ve yeti?kinler)

Population Details: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?nda kullan?lan örneklem detaylar? kaynak makalede yer almaktad?r.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Yap? Geçerli?i, AFA, DFA, Yalan, Duygusal Motivasyon, Sosyal Etkile?im

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: aykuthan.ulusoy@kilis.edu.tr

Correspondence Address: Muhammet Aykuthan ULUSOY (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2021

?zinler ve Kullan?m: Ölçek, akademik ve bilimsel ara?t?rmalarda kullan?labilir. Kullan?m öncesinde sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi ve kaynak gösterilmesi etik aç?dan önemlidir.

Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? hakk?nda bilgi için yazarla ileti?ime geçilmelidir; akademik kullan?m genellikle ücretsizdir.

Kaynakça

Ulusoy, M. A., ve Sezgin, O. (2021). Yalan Söyleme E?ilimleri Ölçe?i: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Kalem E?itim ve ?nsan Bilimleri Dergisi, 11*(1), 233-266. doi: 10.23863/kalem.2021.191

Makalenin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: kalemacademy.com

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?e ait orijinal PDF dosyas? a?a??dad?r:

The original PDF can be downloaded here: yalan-soyleme-egilimleri-olcegi-toad.pdf

Yalan Söyleme E?ilimleri Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Duygusal Nedenlere Ba?l? Olarak Söylenen Yalanlar: 10 Madde

Sosyal Nedenlere Ba?l? Olarak Söylenen Yalanlar: 13 Madde

ARABPSYCHOLOGY.COM